

UCHWAŁA NR 38/2021
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 23 marca 2021 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Wiosna Roberta Biedronia o źródłach
pozyskania środków finansowych w 2019 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 580)

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej Wiosna Roberta Biedronia o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2019 r., **z powodu** naruszenia art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Uzasadnienie

Partia polityczna Wiosna Roberta Biedronia (EwP 386) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2019 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 lutego 2003 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 269). Do sprawozdania załączono sprawozdanie biegłego rewidenta wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą do badania sprawozdania w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy Partii.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie przedłożonych dokumentów, sprawozdania biegłego rewidenta oraz wyjaśnień Partii stwierdziła, co następuje.

W okresie sprawozdawczym Partia posiadała rachunek bieżący o nr 65 1020 4900 0000 8502 3155 1140, prowadzony w PKO Bank Polski S.A.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych (z wyłączeniem Funduszu Wyborczego) partia polityczna Wiosna Roberta Biedronia wykazała, że w okresie sprawozdawczym uzyskała przychody w łącznej kwocie 2 484 731,36 zł, na które złożyły się:

- składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników: 7909,00 zł;
- darowizny pieniężne: 1 725 312,06 zł;
- odsetki na rachunkach i lokatach bankowych: 86,21 zł;
- pozostałe źródła (rozwiązanie lokat): 680 000,00 zł.

W pozycji V sprawozdania (wpłaty dokonane z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych) Partia wykazała kwotę 53 182,00 zł.

W związku z tym, że wykazane w sprawozdaniu dane były niezgodne pod względem arytmetycznym, jak również nie odpowiadały danym wynikającym z dokumentów finansowych załączonych do sprawozdania Partii za 2019 r., Państwowa Komisja Wyborcza kilkakrotnie zwracała się do władz statutowych Partii o skorygowanie informacji przedstawionych w sprawozdaniu i wykazanie w nim danych odpowiadających stanowi faktycznemu, tj. przede wszystkim prawidłowych przychodów Partii w okresie sprawozdawczym, oraz o przedłożenie poprawnego wykazu nieprawidłowych wpłat dokonanych na rzecz Partii w 2019 r. i przyjętych przez nią.

W odpowiedzi Partia, często z przekroczeniem wyznaczonego jej terminu, udzieliła kilku niespójnych, nie tylko ze sobą, ale także z załączoną dokumentacją, odpowiedzi. W efekcie Wiosna Roberta Biedronia nie wskazała faktycznej kwoty przychodów Partii w okresie sprawozdawczym, jak również zgodnego ze stanem faktycznym wykazu wpłat nieprawidłowych. Na podstawie udzielonych przez Partię niespójnych wyjaśnień oraz załączonej do sprawozdania finansowego dokumentacji nie sposób jest ustalić jakie faktyczne przychody w 2019 r osiągnęła Partia.

Jak już wyżej wskazano, w sprawozdaniu finansowym Partia wykazała, że wartość wpłat nieprawidłowych przyjętych przez nią w okresie sprawozdawczym z naruszeniem art. 25 ust. 4 ustawy o partiach politycznych (32 000,00 zł)

i z naruszeniem innych niewskazanych przez Partię przepisów ustawy (21 182,40 zł) wyniosła łącznie 53 182,00 zł.

Partia stwierdziła także, że część tych środków nie została przez nią przyjęta, albowiem środki w kwocie 26 094,92 zł zostały zwrócone darczyńcom w trzydziestodniowym terminie określonym w art. 39a ust. 2 ustawy o partiach politycznych.

Z powyższego wynikało, że niezgodnie z prawem Partia przyjęła na rachunki bieżące w 2019 r. środki finansowe w łącznej kwocie 27 087,08 zł (53 182,00 zł – 26 094,92 zł).

Na tej podstawie nie sposób jednak było stwierdzić, czy wśród środków zwróconych znalazły się te przyjęte przez Partię z naruszeniem przepisów stanowiących wyłącznie uchybienie niepowodujące odrzucenia sprawozdania finansowego Partii, czy także środki przyjęte z naruszeniem regulacji powodujących bezwzględne odrzucenie sprawozdania.

Z udzielonych przez Partię ostatnich wyjaśnień w tej sprawie wynika natomiast, iż kwota darowizn i składek przeznaczonych przez Partię do zwrotu, a zatem przyjętych przez nią niezgodnie z przepisami ustawy o partiach politycznych, wynosi nie 53 182,00 zł (jak wykazała Partia w sprawozdaniu), ale 231 925,86 zł. Oznacza to, że Partia w okresie sprawozdawczym przyjęła znacznie wyższą kwotę środków finansowych z naruszeniem przepisów ustawy o partiach politycznych, których nie zwróciła we wskazanym w tej ustawie trzydziestodniowym terminie. Analiza historii rachunku bankowego Partii wskazuje, że wśród środków pozyskanych przez Partię z naruszeniem przepisów ustawy o partiach politycznych znajdują się nie tylko te, przyjęte wbrew regulacjom jej art. 25 ust. 4, ale także niezgodnie z art. 25 ust. 1 tej ustawy, a zatem od podmiotów innych niż od obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. W historii rachunku bankowego zidentyfikowano m.in. wpłaty:

1. z dnia 04.04.2019 r. w wysokości 100,00 zł, od wpłacającego o miejscu zamieszkania Holmsund,
2. z dnia 06.05.2019 r. w wysokości 100,00 zł, od wpłacającego o miejscu zamieszkania Holmsund,
3. z dnia 07.02.2019 r. w wysokości 50,00 zł, od wpłacającego o miejscu zamieszkania Eschweiler,

4. z dnia 08.02.2019 r. w wysokości 30,00 zł, od wpłacającego o miejscu zamieszkania Eschweiler,
5. z dnia 08.03.2019 r. w wysokości 30,00 zł, od wpłacającego o miejscu zamieszkania Eschweiler,
6. z dnia 03.05.2019 r. w wysokości 40,00 zł, od wpłacającego o miejscu zamieszkania Eschweiler,
7. z dnia 05.06.2019 r. w wysokości 40,00 zł, od wpłacającego o miejscu zamieszkania Eschweiler,
8. z dnia 05.07.2019 r. w wysokości 40,00 zł, od wpłacającego o miejscu zamieszkania Eschweiler.

Wpłaty te nie zostały zwrócone darczyńcom, a po ich wpływie na rachunek Partii z rachunku tego dokonywane były wydatki przez Partię, jak i pozyskiwane środki finansowe na ten rachunek.

Pomimo tego, że zarówno brak precyzyjnych wyjaśnień Partii w tej kwestii, jak i sposób zapisów w historii rachunku bankowego Partii nie pozwalają na dokładne ustalenie wielkości faktycznych kwot przychodów Partii, jak i kwot pozyskanych niezgodnie z przepisami ustawy o partiach politycznych oraz na wskazanie, jakie kwoty pozyskano ostatecznie z naruszeniem których przepisów ustawy, to jednoznacznie ustalono, że Partia w 2019 r. przyjęła z naruszeniem art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych środki finansowe w kwocie co najmniej 430,00 zł.

Zgodnie z art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych, przyjęcie środków finansowych z niedozwolonych źródeł, tj. z naruszeniem art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, stanowi przesłankę odrzucenia sprawozdania finansowego Partii. Przepis ten ma przy tym charakter kategoriyczny i nie pozostawia żadnego marginesu ocen, np. uwzględniania proporcji kwoty środków przyjętych z niedozwolonych źródeł do ogólnej kwoty przychodów partii politycznej, a także tego, czy naruszenie wskazanych przepisów nastąpiło w sposób umyślny czy też z powodu niezajomości przepisów ustawy o partiach politycznych.

Ponadto należy zaznaczyć, że w przypadku partii Wiosna Roberta Biedronia zachodzi uzasadnione domniemanie faktyczne, że Partia z naruszeniem wskazanego art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych przyjęła także inne środki finansowe.

Natomiast, jak potwierdziła sama Partia w swoich wyjaśnieniach z dnia 22 stycznia 2021 r., zakwalifikowała ona do zwrotu środki w łącznej kwocie

231 925,86 zł. Skoro środki te nie zostały zwrócone do dnia udzielenia odpowiedzi, to oznacza to, że dawno już upłynął dopuszczalny ustawą o partiach politycznych trzydziestodniowy termin na dokonanie ich zwrotu. A zatem środki te, w kwocie 231 925,86 zł, które wskazała sama Partia i wobec których zachodzi dodatkowo uzasadnione domniemanie faktyczne, iż zostały one pozyskane przez Partię z naruszeniem art. 25 ustawy o partiach politycznych, stosownie do art. 39a ustawy o partiach politycznych, podlegają przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli ta przyjęta przez Partię korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przypadkowi podlega jej równowartość.

Należy w tym miejscu przywołać postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2008 r., sygn. akt III SW 7/08, w którym Sąd stwierdził, że brak wyjaśnienia niezgodności finansowych przez partię rodzi domniemanie faktyczne dokonania naruszeń i pozwala na odrzucenie sprawozdania. Co istotne, brak wyjaśnienia zachodzi nie tylko w sytuacji nieudzielenia w ogóle przez partię odpowiedzi na zadane jej pytanie, ale także wówczas, gdy odpowiedź została wprawdzie udzielona, jednakże jej treść nie wnosi nic nowego do stanu faktycznego ustalonego wcześniej w trakcie badania. W przypadku badania sprawozdania finansowego partii Wiosna Roberta Biedronia za 2019 r. można wręcz stwierdzić, że wyjaśnienia te nie tylko nie wносиły nic nowego do sprawy, ale wręcz utrudniały ustalenie stanu faktycznego.

Należy w tym miejscu przytoczyć również postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2002 r. (sygn. akt III SW 21/02), w którym Sąd wskazał, że jedną z istotnych gwarancji mających zapewnić skuteczną realizację zasady jawności źródeł finansowania partii politycznych (art. 23a ustawy o partiach politycznych), jest wprowadzony artykułem 24 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, w sposób jednoznaczny i enumeratywny zarazem, wykaz dopuszczonych przez ustawodawcę źródeł finansowania partii politycznych, który doprecyzowany jest w art. 25 ust. 1 tej ustawy. Naruszenie obowiązujących w tym zakresie przepisów ustawowych, a zatem pozyskanie środków ze źródeł niewymienionych w ustawie lub w przypadku niemożności zidentyfikowania tych źródeł, bez względu na kwoty, jakich naruszenie to dotyczy, przesądza – stosownie do dyspozycji art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych – o obowiązku odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania finansowego partii politycznej.

Jako oczywiste podkreślenia wymaga, że obowiązek prawny wykazania i udokumentowania, iż wszystkie środki finansowe pozyskane zostały przez daną partię w sposób zgodny z obowiązującym prawem, należy do tej partii politycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2005 r., sygn. akt III SW 3/05). W przypadku braku możliwości dokonania ustalenia ich legalności, jak już wyżej wskazano, partia zobowiązana jest do ich zwrotu darczyńcy, w terminie 30 dni, lub do ich przekazania na rachunek techniczny utworzony przez tę partię w celu wpłacenia ich na rzecz Skarbu Państwa, lub też do ich przekazania na rzecz Skarbu Państwa. Żadnego z tych działań w stosunku do pozyskanych z naruszeniem prawa środków Partia nie podjęła w odpowiednim czasie, a po ich wpłynięciu na rachunek bankowy Partii dokonywano wydatków ze środków zgromadzonych na tym rachunku, nie wyodrębniając środków pochodzących od nieuprawnionych podmiotów.

W okresie sprawozdawczym partia polityczna Wiosna Roberta Biedronia posiadała wyodrębniony rachunek Funduszu Wyborczego o nr 45 1020 4900 0000 8402 3155 1161, który został otwarty w banku PKO Bank Polski S.A. w dniu 13.09.2018 r.

Saldo na rachunku Funduszu Wyborczego na dzień 1 stycznia 2019 r. wynosiło –25,00 zł.

Partia wykazała w tej części sprawozdania, że w okresie sprawozdawczym na rachunek Funduszu Wyborczego pozyskano środki w łącznej kwocie 2 322 498,72 zł, w tym:

- pochodzące z wpłat darowizn od osób fizycznych: 1 597 198,56 zł;
- pochodzące z wpłat własnych (z rachunku bieżącego Partii): 725 300,16 zł.

Dodatkowo w części sprawozdania dotyczącej Funduszu Wyborczego Partii, w punkcie C (korzyści majątkowe przekazane na Fundusz Wyborczy z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 1977 r. o partiach politycznych, które zostały przyjęte, zużyte lub utracone) Partia wykazała kwotę 1 380,00 zł.

Jak wynika jednak z historii rachunku bankowego przychody Funduszu Wyborczego Partii w 2019 r. wynosiły jednak 2 396 032,17 zł w tym:

- pochodzące z wpłat darowizn od osób fizycznych: 1 670 732,01 zł;
- pochodzące z wpłat własnych (z rachunku bieżącego Partii): 725 300,16 zł.

Wśród wpłat dokonanych na Fundusz Wyborczy Partii stwierdzono wpłaty dokonane niezgodnie z przepisami ustawy o partiach politycznych, ale nie w kwocie łącznej 1380,00 zł – jak wykazała Partia w sprawozdaniu – lecz w kwocie łącznej

625,00 zł. Zidentyfikowano bowiem sześć wpłat w łącznej kwocie 375,00 zł, dokonanych w formie gotówkowej, które nie zostały zwrócone darczyńcom. Przyjęcie środków finansowych wpłaconych gotówką na rachunek Funduszu Wyborczego Partii stanowi naruszenie art. 36a ust. 3 ustawy o partiach politycznych, zgodnie z którym środki finansowe mogą być wpłacone na Fundusz Wyborczy jedynie czekiem, przelewem bądź kartą płatniczą. Przepis ten w sposób jednoznaczny określa dozwolone formy wpłat na rachunek Funduszu i nie przewiduje przy tym żadnych wyjątków i odstępstw od tej reguły. Zgodnie z art. 38a ust 2 ustawy o partiach politycznych to uchybienie nie stanowi jednak przesłanki odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Ponadto analiza historii rachunku bankowego Funduszu Wyborczego Partii pozwoliła na ustalenie, że dwie inne wpłaty na ten Fundusz, w łącznej kwocie 250,00 zł, dokonane zostały przez podmioty nieuprawnione, tj. przez osoby fizyczne niespełniające wymagań wynikających z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, tj. niemające stałego miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej (wpłata z dnia 11.04.2019 r. w wysokości 50,00zł i wpłata z dnia 06.05.2019 r. w wysokości 200,00 zł).

Przyjęcie na Fundusz Wyborczy Partii środków finansowych z rachunków osób, które nie posiadają polskiego obywatelstwa, czy też nie zamieszkują na stałe na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oznacza, że także w tym przypadku Partia naruszyła art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, zgodnie z którym partii politycznej, a zatem także na jej Fundusz Wyborczy, mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Zatem także to naruszenie obowiązujących w tym zakresie przepisów ustawy o partiach politycznych (bez względu na kwoty, jakich naruszenie to dotyczy) przesądza – stosownie do dyspozycji art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych – o obowiązku odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania finansowego partii politycznej Wiosna Roberta Biedronia.

Zgodnie natomiast ze wskazywanym już art. 39a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, także te środki finansowe w kwocie 250,00 zł stanowią korzyść majątkową podlegającą przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa.

Łącznie zatem przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa podlegają środki finansowe przyjęte przez partię Wiosna Roberta Biedronia w 2019 r. z naruszeniem przepisów ustawy o partiach politycznych w kwocie 232 550,86 zł (231 925,86 zł + 625,00 zł). Jeżeli korzyść ta została przez Partię zużyta lub utracona, przypadkowi podlega jej równowartość. Partia polityczna Wiosna Roberta Biedronia w terminie 60 dni od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą uchwały w sprawie jej sprawozdania finansowego za 2019 r., może dobrowolnie dokonać wpłaty korzyści majątkowej uzyskanej w sposób sprzeczny z prawem (232 550,86 zł) na konto urzędu skarbowego, właściwego dla jej siedziby. Dowód przekazania środków na rzecz Skarbu Państwa partia polityczna przedstawia Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku odmowy dobrowolnego wydania korzyści majątkowej (232 550,86 zł) na rzecz Skarbu Państwa, we wskazanym wyżej terminie, wszczęte zostanie postępowanie, o którym mowa w art. 39a ust. 5 ustawy o partiach politycznych.

Pozostałe środki przyjęte na rachunek bankowy Funduszu Wyborczego Partii w 2019 r. zostały wpłacone przez osoby fizyczne, pochodzą, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych od obywateli polskich, mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, mieszczą się w dopuszczalnym limicie wpłat od jednej osoby, określonym w art. 25 ust. 4 ustawy o partiach politycznych, a ich forma jest zgodna z określoną w art. 25 ust. 5 ustawy.

Partia w tej części sprawozdania w pozycji wydatki/koszty poniesione w 2019 r. z Funduszu Wyborczego Partii wykazała kwotę 2 303 580,92 zł jako wydatkowaną w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonymi w 2019 r.

Natomiast z historii rachunku bankowego Funduszu Wyborczego tej Partii wynika, że wszystkie jej wydatki poniesione w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego pokryte z konta tego rachunku faktycznie wynoszą 2 314 633,18 zł.

Ponadto z rachunku Funduszu Wyborczego Partii dokonano w 2019 r., zgodnie z ustawą o partiach politycznych, zwrotu wpłat pochodzących od osób fizycznych na łączną kwotę 72 153,45 zł.

Na pokrycie kosztów opłat i prowizji bankowych Partia wydatkowała środki w kwocie 1 516,01 zł.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. stan rachunku Funduszu Wyborczego wynosił 7704,53 zł.

Wymienione wyżej rozbieżności oznaczają także to, że Partia złożyła sprawozdanie finansowe sporządzone niezgodnie ze stanem faktycznym nieprawidłowo wypełniając jego poszczególne rubryki i podając w nich dane niezgodne ze stanem faktycznym. Naruszyła tym samym ustawowy obowiązek sprawozdawczy, określony w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy stwierdzone uchybienie nie stanowi jednak przesłanki odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania Partii, dokumentów do niego dołączonych oraz udzielonych przez Partię wyjaśnień, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej Wiosna Roberta Biedronia przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak
(dokument podpisany elektronicznie)